Yeni Özneli Liberalizmle Lekelenen, Kültürel İklim

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa KARAAĞAÇLI
G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi, EBB Öğr. Üyesi.

1. Öndeyi

"Yeni Özneli Liberalizmle Lekelenen Kültürel İklim" konulu bu makalenin amacı; genelde yeni özneli liberalizmin özelliklerini, özelde ise yeni özneli liberal reel politik tercihlerinin kültürel lekelerini Türkiye Coğrafyası'nın dikkatlerine sunmaktır.

İlgili alan yazın bulgularına ve yazarın postpozivitist görüşleriyle gözlemlerine dayalı oluşturulan makale; (1)Öndeyi, (2)Yeni Özneli Liberal Siyasanın Özellikleri, (3)Yeni Özneli Liberal Reel Politikaların Doğurguları, (4)Kültürel Lekelerin Sosyolojisi'nde Lümpenlik, (5) Kültürel Lekelere, Zedeli Kareler, (6)Vargı ve Yargıda; "Yeni Özneli Liberal Kültürel Lekeler" ve (7)Sözün Sonunda; "Kök Değerler Nerede? alt başlıklarında sistematize edilmiştir.

2.Yeni Özneli Liberal Siyasanın Özellikleri

Yeni Özneli Liberal Siyasa kapitalizmden beslenip, kapitalist yönetimi yaşam biçimi haline getirdiğinden sosyo-ekonomik piyasalarda egemen olan özel sektördür. Özel sektör ise daha çok para kazancı üzerine yapılandığından, "özelleştirme" adı altında özel düzenlemeleriyle, doğrudan "serbest ticaret ve düşük ücret" dolaylı olarak da "emek sömürüsü, çıkar ahlaklı yan kesici ahlakı benimser.

Yeni özneli liberalizmin kapitalist uygulamaların son model rant dönüşümü olan neoliberalizm sosyo-ekonomik yapıda yeni özneler çıkarır.

Yeni Özneli Liberal Siyasa, özel sektöre çalışma hayatında serbestlik, özgürlük ve yatırımsal güvenceler sağlarken, özgürlük ve eşitlik olgularının ancak; serbest piyasa şartlarında gerçekleşebildiğini savunur (Harvey, 2015). Çünkü; Liberalizmin ilkelerinden hareket eden ve kapitalist bir öğreti olan yeni-özneli yapı, devletin müdahale işlevini liberallikten daha zayıf halde görür.

3. Yeni Özneli Liberal Reel Politikaların Doğurguları

- Serbest piyasa ve özel şirket aklı kamusal irade gibi benimsenir.
- Temel ekonomik kararlar özel sektör korumalı olarak uygulanır.

- Neoliberalizmde sosyo-ekonomik düzenin kurgulayıcısı da rantiyecisi de özel teşebbüstür.

Yeni Özneli Liberal Politikler, devletin kamusal hizmetlerinden çekilmesini isterlerken "ulusalcılık" temelini es geçip yaptıkları her girişimi ise "milli" olarak lanse ederler.

Bu satırlarda yapılan ve benzer türden diğer sosyolojik ve ekonomik itirazları da "çağın gerisinde kalmakla suçlarlar"(!).

Çünkü; kamusal hizmetlerin sunumunda kollektivist halkçı, devrimci, ulusalcı, kamucu, demokratik, sosyal adaletçi ve eşitlikçi yaklaşım yerine tekelci özel-siyasayı öne çıkarırlar *(*Mirowski, 2013).

4.Kültürel Lekelerin Sosyolojisi'nde Lümpenlik

Kültür: Her tür yaşantılar ve değerler bütünüdür. Kültür bir toplumun ve milletin özüdür. Milleti millet yapan maddi ve manevi değerlerdir. Toplumsal yapıyı oluşturan kültürel bileşenler, maddi ve manevi kültürler, toplumsal sınıflar, statü, statüyle bağlaşık roller, gerekli olan sağlık, eğitim, güvenlik, eğitim sistemlerindeki anlayıştır (Karaağaçlı, 2021).

Kültürel lekeler ise, sosyo-akademik epistemoda "kültürel boşluk" olarak da kullanılmakta, özünde toplumsal dengeyi bozma ve farkedilince de denge sağlamaya yönelik tavırlardır (Ougburn, 1931).

Çünkü; kültürel lekeler bir toplumdaki maddi kültür öğelerinde meydana gelen değişim hızına, manevi kültür öğelerinin ayak uyduramaması sonucu oluşan "uyumsuzluk ve görgüsüzlüktür."

Kültürel lekeler, hızla zenginleşen insanların yaşam tarzlarındaki abartılı haller, Küresel ölçekli değişimlerle evrenselleşme yerine; yerel kalmadır.

Kültürel lekeler ekonomik zeminde kısa sürede sınıf atlayarak olağanüstü zenginleşen insanların, geldikleri toplumsal çevrenin kültürel özelliklerini koruma halleridir.

Marx ve Hegel'in alan yazınında "lümpen" olarak yer bulan bu gruplar; (1)bireyci, (2)yalnız, (3)dayanışmadan uzak, (4)yakın çıkar hedefli,

(5)varolanı koruma eğilimli ve (6)sağ ideo ritimlidir (Karaağaçlı, 2025-1 ve 2;Karaağaçlı, 2026-1 ve 2)

Varsıl ve yoksul lümpenlik de maddi ve manevi kültürel değerler kültürel lekelere etki etmektedir. Çünkü; kültürel lekeler; bireylerin ekonomik sermayeye sahip olmasıyla eşzamanlı olarak kültürel sermayeye sahip olmalarını sağlayama-maktadır (Marx, 2001 ve Hegel, 2021)..

Gezegende ve memlekette yaşanılan her türden alandaki görgüsüzlükler oligarşik, monarşik, dikte ve baskıcı rejimlerin verdikleri fotoğraflara bakılırsa bu bulgunun somutlanması daha kolay gözlenebilecektir.

5.Kültürel Lekelere, Zedeli Kareler

Kültürel lekelere zedeli karelerden sosyolojik gözlemlere yansıyanlardan bazıları şunlardır:

- Teknolojik araçların kullanımındaki görgüsüzlüklerdir.
- Teknolojik araçlara ulaşmada kazanç-gelir uçurumuna rağmen "marka telefon düşkünlükleridir.
- Sosyal ortak yaşam alanlarında rahatsızlık verecek şekilde "hanım ağa ve ağır abi ahvalli" davranmalardır.
- Birer plastik para olan banka kredi kartlarının bilinçsiz kullanımlarıdır.
- Kamu taşıtlarında binilecek ve inilecek kapılara uygun davranmamadır.
- Sonradan görme zenginliklerdir.

6.Vargı ve Yargıda; "Yeni Özneli Liberal Kültürel Lekeler"

Yeni Özneli Liberal Kültürel Lekeler toplumun geleneklerini ve görenekleri giderek aşınmaktadır.

- "Lütfen" lugattan ve yaşamsal kullanımdan çıkarılmıştır.
- Şiddet her alanda hatta TBMM'de bile hak görülmüştür.
- Siyasa erki ve bürokrasi enflasyonuyla toplumsal dayanışma ve paylaşma zayıflamıştır.
- Sosyo, ekonomik ve kültürel değişimleri bağlamlarına uygun sindirip yaşayamadıklarından; önce bireylere sonra topluma saygı gösterme davranış kalıpları arasında uyumsuzlukları saygısızlıkları artmıştır.

- Formal ve örgün eğitimin okulöncesi, ilkokul, ortaokul, lise, yükseköğretim ve lisansüstü eğitim düzeylerinin ortak tümel amaçları arasında olan ve olması gereken "toplumun kültürel mirasını gelecek nesillere aktarmak" özelliği zayıflamıştır.

Çünkü; bu konuda idealistik temel felsefi akımlı, daimicilik ve esasicilik eğitim felsefeli eğitim yaklaşım, yöntem, teknik ve ilkeleri "yeni" kavramlı model girişimlerle göz ardı edilmiştir.

7.Sözün Sonunda; "Kök Değerler Nerede?

Bireyleri ve toplumu bir arada tutan "kök değerler" yeni özneli liberal tutucu ve kuşatmacı reel politik tercihlerle aşınmaya devam etmektedir:

Çünkü; nerede? "sosyal adalet, sosyal eşitlik, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik ve yardımseverlik" değerleri gösterebilir misiniz?

Yoksa bu kök değerler zamanın liberal ruhunda çok mu ütopik kaldı?
Ya da; yeni özneli libearalizmle gezegende ve memlekette Kafka'nın Dava'sındaki gibi çok mu distopik kaldı?

Kaynaklar

Engels, F. (2021). **Alman Köylü Savaşı.** Çev: Okay Gönensin.Yordam Kitap. Mayıs 2021. ISBN:978-605-172-299-3.

Harvey, D. (2015). **Neoliberalizmin Kısa Tarihi**. Çev: Aylin Onacak. İstanbul: Sel Yayıncılık.

Karaağaçlı**,** M**. (**2021**). Eğitimin Sosyolojisi.** İkinci Yazım Birinci Basım. Ankara: Kitapçı Basımevi Yayıncılık Dağıtım Tasarım San Tic. Ltd. Şti. ISBN No:978-605-62357-9-5. Bandrol Seri Aralıkları: THG-PRH 637078-637207.

Karaağaçlı**,** M**. (**2025-1**). Atlantikçilikte; "Gazze Yok!"** http://www.mektepligazete.com. Köşe Yazıları. Mustafa Karaağaçlı, 25.09.2025.

Karaağaçlı**,** M**. (**2025-2**).Sağcılık.** http://www.mektepligazete.com. Köşe Yazıları. Mustafa Karaağaçlı. 27.12.2025.

Karaağaçlı, M. (2026-1). **Yoksul ve Varsıl "Lümpenlik!"** http://www.mektepligazete.com. Köşe Yazıları. Mustafa Karaağaçlı. 16.01.2026.

Karaağaçlı, M. (2026-2). Boş Kümeli "Distopik Dava!" http://www.mektepligazete.com. Köşe Yazıları. Mustafa Karaağaçlı. 29.01.2026.

Marx, K (2001). **Kapital.** Çev:Mehmet Selik-Nail Satlıgan. Yordam Kitap. Mayıs 2021.ISBN:978-605-5541-31-6.

Mirowski, P. (2013). *The Thirteen Commandments of Neoliberalism*. **The Utopian.**

Ogburn, W. H. (1931). **Social Change with Respect to Culture and Original Nature.** USA: Colombia. Colombia University. William Fielding Ogburn.

Etiksel Gerekçe
Bu yazında hazırlık, plan, yazım, alıntı ve raporlaştırma süreçlerinde araştırma yöntem bilim ilkelerine göre; atıf ve alıntı kurallarına uyulmuş, alan yazın verilerinde bir intihal ve manipülasyon yapılmamıştır.

Etiksel İlke
Burada yer verilen görüşlerden yapılan alıntılarda kaynak gösterilmesi etiksel olarak uygun olacaktır.

İletişim ve Erişimi
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa KARAAĞAÇLI
T.C.Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi, EBB Öğretim Üyesi
e-posta-1: mkara@gazi.edu.tr
e-posta-2: mustafakaraagacli80@gmail.com
Web-1 : w3.gazi.edu.tr/~mkara
Web-2 :https://avesis.gazi.edu.tr/mkara
ORCID :https://orcid.org/0000-0003-3488-1021

Süren Yayın Ortamları ve Portalları
Futbol-spor-yorum :www.yurtspor.com.yazarlar
Eğitim,sosyoloji ve güncel:www.mektepligazete.com.köşeyazıları
Bilim-araştırma :www.mektepligazete.tebeşirbülten.com
Tüm yayınlar blogu :mustafakaragacli.blogspot.com
Konuk yazarlığı-1 :Pusula-www. bcp.org.tr.

Konuk yazarlığı-2 :Dersler dergisi-www.dersler.com.tr

Bilişim Medyaları
Facebook-1 :Kirizma
Facebook-2 :Mustafa Karaağaçlı
X :M_Karaagacli_
İnstagram :mustafakaraagacli1
Youtube kanalı:http://www.youtube.com/@AkademikAda